

**Tetiana Shtets, Doctor of Philosophy, Senior Lecturer
at the Department of Finance and Accounting
Robert Elvorti Economics and Technology Institute
Kropyvnytskyi, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-242-5-43>

STRUCTURAL AND FUNCTIONAL ELEMENTS OF DIGITALIZATION OF ACCOUNTING PROCESSES

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІ

Діяльність підприємницької діяльності відбувається в середовищі стрімких змін обробки інформації. Тому, особлива увага, приділена визначенню структурно-функціональних елементів цифровізації облікових процесів (е-облік) та основних напрямів ефективної організації автоматизації обліку на підприємстві в розрізі збору, обробки, аналізу, оформлення, зберігання та передачі інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства. Адже в період швидкого розвитку цифрових технологій, процесів, науки відбувається трансформація інструментів інформаційних технологій в системі бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

Тому актуальним є визначення структурно-функціональних елементів цифровізації е-обліку в процесів організації ведення господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Стрімкий розвиток інтернет-мережі, комп'ютеризація, автоматизація виробничих, комерційних, суспільних процесів продукували економічної діяльності призвели до трансформації бізнес процесів, формування та обміну інформацією. За визначенням К. Келлі комп'ютеризація та електронні мережі створили сектор економіки, що має вплив на всі інші сфери трансформуючи їх, а комунікації та засоби зв'язку стали не просто секторами економіки вони стали економікою [1, с. 179] У зв'язку з чим виникла нова цифрова мережа, яка сприяла формуванню нових інструментів, методів та способів організації ведення бізнесу та здійснення економічної діяльності в новому міжнародному економічному середовищі.

Ідеї «цифрової економіки» з'явилися у 1994 р. та були визначені Доном Трепскоттом у його праці «Цифрова економіка: потенціал та небезпеки в епоху міжнародних інформаційних мереж». За його

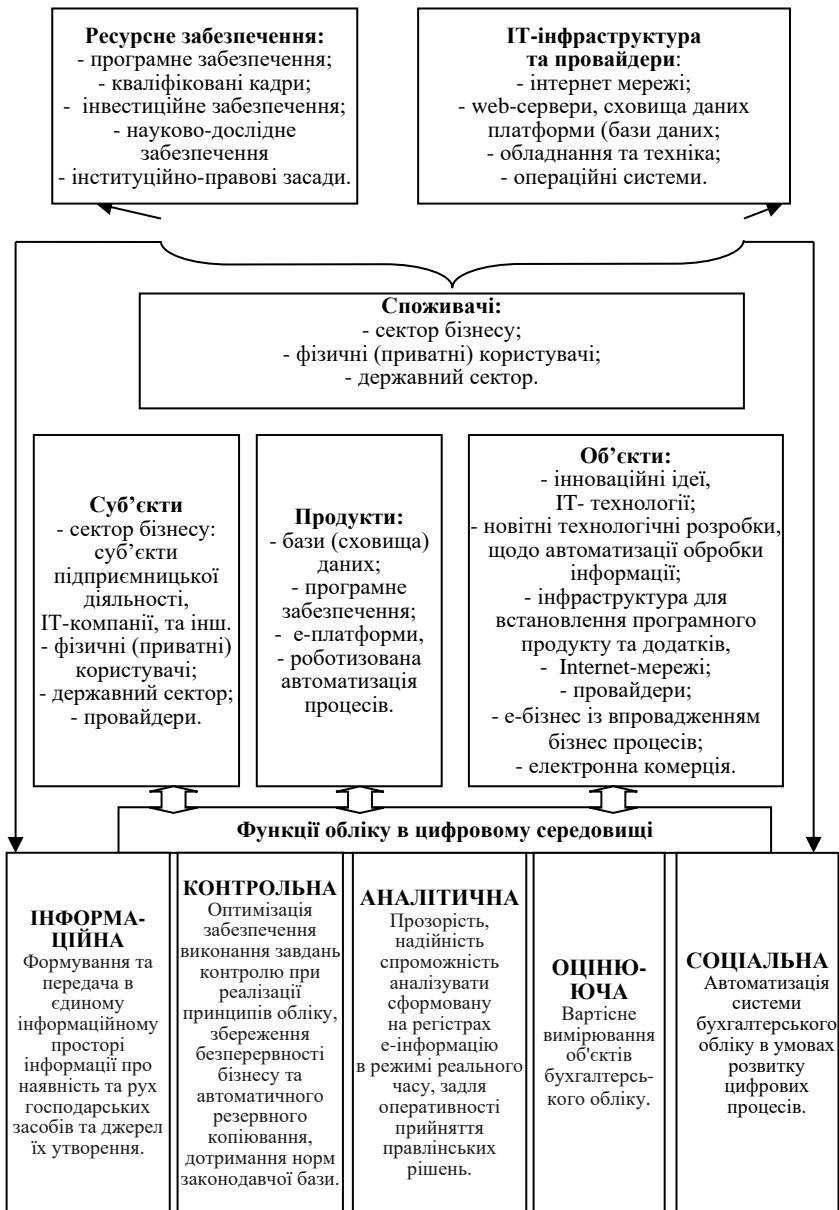
формулюванням цифрова економіка це економіка, що заснована на цифрових комп'ютерних технологіях [2, с. 29]. Концепція «цифрової економіки» у 1995 р. була сформульована програмістом, Массачусетського технологічного університету Ніколасом Негропonte, що визначив її як «перехід від обробки атомів до обробки бітів» [3, с. 45]. Таким чином, автором визначено основний теоретичний концепт та емпіричне значенням цифрової економіки, а його революційність полягає у визначенні самої суті процесу переходу від матеріального виробництва, матеріальної економіки до інтегрованої електронної економіки побудованої на широкому застосуванні інформації й інтегрованих мереж та зростанні ролі сфери інформаційних цифрових технологій як основи функціонування економічних та соціальних систем [4].

Основною метою цифровізації економіки науковці визначають перебудову виробництва, зростання гнучкості та пристосованості до змін ринкових умов, що забезпечуватиме зростання конкурентоспроможності держави у світі цифрових технологій [5, с. 62]. Водночас, на нашу думку, метою цифровізації економіки є еволюціонування, перехід на новий рівень техніко-технологічного розвитку економічних систем та розбудови виробничих відносин на засадах активного застосування та впровадження техніко-технологічних, цифрових засобів комунікацій та технологій із метою забезпечення нового рівня суспільно-економічного розвитку [4].

Інновації, безумовно, захоплюють всю систему інформаційного забезпечення процесу управління, а відтак, й її центральну ланку – інформаційну систему бухгалтерського обліку, де у хронологічному і систематичному порядку збирається, обробляється, зберігається, накопичується і узагальнюється інформація про діяльність господарюючого суб'єкта [6, с. 171].

Провівши аналіз публікацій, нами було визначено структурно-функціональних елементів цифровізації е-обліку в процесів організації формування звітності господарської діяльності суб'єктів господарювання, до яких було включено елементи е-обліку та його функцій в цифровому просторі.

Основними елементами е-обліку є суб'єкти, які впроваджують, застосовують та розвивають цифрові процеси та безпосередньо виступають учасниками облікового процесу, а саме - сектор бізнесу (суб'єкти підприємницької діяльності, ІТ-компанії, та інші), фізичні (приватні) користувачі, державний сектор, провайдери.

Рис. 1. Структурно-функціональні елементи цифровізації е-обліку (авторське узагальнення)

Джерело: складено автором

Основними продуктами на базі яких здійснюється ведення бухгалтерського обліку є програмне забезпечення (напр. «ДЕБЕТ Плюс», «MASTER: Бухгалтерія, BAS Бухгалтерія» тощо), бази (сховища) даних, е-платформи. До об'єктів, які являються потужним важелем розвитку е-обліку господарських процесів, відносять інноваційні ідеї, IT-технології; новітні технологічні розробки, щодо автоматизації обробки інформації; інфраструктура для встановлення програмного продукту та додатків; Internet-мережі; провайдери; е-бізнес із впровадженням бізнес процесів; електронна комерція. Споживачами продуктів автоматизованого обліку виступає сектор бізнесу; фізичні (приватні) користувачі; державний сектор.

Вагому питому вагу в організації е-обліку в цифровій економіці відіграє ресурсне забезпечення, до якого ми відносимо програмне забезпечення, кваліфіковані кадри, інвестиційне забезпечення, науково-дослідне забезпечення та інституційно-правові засади.

Організація та ведення бухгалтерського обліку в системі цифрової економіки неможлива без налагодження IT-інфраструктури та провайдерів, тобто інтернет мережі, web-сервери, сховища даних платформи (бази даних), обладнання та техніка, операційні системи.

Окрім елементів е-обліку господарських операцій, нами було виокремлено основні функції бухгалтерського обліку в цифровій сфері автоматизованих процесів, а саме: інформаційну, контрольну, аналітичну, соціальну та оцінюючу.

Отже, розвиток сектору цифрової економіки, який впливає на продукування нових цифрових систем, програмних продуктів, еволюцію зв'язків з клієнтами, комунікацію між бізнесом, споживачем і владою є причиною розвитку та модернізації бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання. Нами було запропоновано структурно-функціональні елементи цифровізації е-обліку та визначені його основні функції. Ми вважаємо, що належним чином організоване інфраструктурне та ресурсне забезпечення автоматизованих процесів обліку спонукатиме споживачі інноваційних облікових процесів збору, реєстрації, об'єднання інформації, до реорганізації методів, принципів та системи обліку вцілому.

Література:

1. Куприяновский В. П. Цифровая экономика – умный способ работать. *International Journal of open Information Technologies*. 2016. № 4 (2). С. 47–55.

2. Tapscott D. *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*: New York; Monreal : McGraw Hill 1995. 432 p.

3. Negroponte N. Being Digital. NY: Knopf, 1995. 256 p.
4. Штець Т. Ф. Державне регулювання розвитку сектора цифрової економіки України: дис. канд. ек. наук : 051 / Штець Тетяна Федорівна. Львів, 2021. 240 с.
5. Руденко М. В. Цифровізація економіки: нові можливості та перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 61–65.
6. Клочко А. О. Цифрові технології в обліку і аудиті. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. Т. 1 (112). С. 170–176.